

Centar za
uočavanje i rad
s darovitim

ZADAR

Zadar, 14. srpnja 2023.

**Izvješće o provedenim aktivnostima
Centra za uočavanje i rad s darovitim ZADAR
Šk. god. 2022./23.**

Školske godine 2022./2023. Centar za uočavanje i rad s darovitim proveo je različite aktivnosti s učenicima i učiteljima, kao što su predavanja za učitelje, radionice za učenike, izrada mrežne stranice Centra, identifikacija darovitih učenika i slično.

Predavanja za učitelje:

Od prosinca 2022. do lipnja 2023. godine održana su po tri predavanja u zadarskim osnovnim školama u kojima je sudjelovalo ukupno 516 odgojno-obrazovnih djelatnika (učitelji i stručni suradnici). Pregled održanih predavanja vidljiv je u tablici 1.

Tablica 1. Predavanja u zadarskim osnovnim školama

Škole u kojima su predavanja održana	Tema	Predavač
OŠ Bartula Kašića	Što je darovitost i vrste darovitosti	Vera Šušić, psiholog
	Rad s darovitim učenicima	Vera Šušić, psiholog
	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)	Nina Glavan, socijalni pedagog Leda Rokov, edukacijski rehabilitator
OŠ Šime Budinića	Što je darovitost i vrste darovitosti	Iva Slačanac, psiholog
	Rad s darovitim učenicima	Iva Slačanac, psiholog

	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)	Nina Glavan, socijalni pedagog Leda Rokov, edukacijski rehabilitator
OŠ Šimuna Kožičića Benje	Što je darovitost i vrste darovitosti	Melita Knežević, psiholog
	Rad s darovitim učenicima	Melita Knežević, psiholog
	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)	Nina Glavan, socijalni pedagog Leda Rokov, edukacijski rehabilitator
Privatna osnovna škola Nova	Što je darovitost i vrste darovitosti	Iva Slačanac, psiholog
	Rad s darovitim učenicima	Iva Slačanac, psiholog
	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)	Nina Glavan, socijalni pedagog Leda Rokov, edukacijski rehabilitator
OŠ Stanovi	Što je darovitost i vrste darovitosti	Iva Slačanac, psiholog
	Rad s darovitim učenicima	Iva Slačanac, psiholog
	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)*	Nina Glavan, socijalni pedagog Leda Rokov, edukacijski rehabilitator
OŠ Zadarski otoci	Što je darovitost i vrste darovitosti	Iva Slačanac, psiholog
	Rad s darovitim učenicima	Iva Slačanac, psiholog
	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)*	Nina Glavan, socijalni pedagog Leda Rokov, edukacijski rehabilitator
OŠ Petra Preradovića	Što je darovitost i vrste darovitosti	Iva Slačanac, psiholog
	Rad s darovitim učenicima	Iva Slačanac, psiholog
	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)*	Nina Glavan, socijalni pedagog Leda Rokov, edukacijski rehabilitator
OŠ Krune Krstića	Što je darovitost i vrste darovitosti	Iva Slačanac, psiholog
	Rad s darovitim učenicima	Iva Slačanac, psiholog
	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)*	Nina Glavan, socijalni pedagog Leda Rokov, edukacijski rehabilitator
OŠ Smiljevac	Što je darovitost i vrste darovitosti	Iva Slačanac, psiholog

	Rad s darovitim učenicima	Iva Slačanac, psiholog
	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)*	Nina Glavan, socijalni pedagog Leda Rokov, edukacijski rehabilitator
Katolička osnovna škola „Ivo Mašina“	Što je darovitost i vrste darovitosti	Iva Slačanac, psiholog
	Rad s darovitim učenicima	Iva Slačanac, psiholog
	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)*	Nina Glavan, socijalni pedagog Leda Rokov, edukacijski rehabilitator
OŠ Voštarnica	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)	Leda Rokov, edukacijski rehabilitator – individualni rad s učiteljima koji imaju učenike koji su daroviti u nekom specifičnom području! Napomena: s obzirom na sastav učenika OŠ Voštarnica procijenjeno je da nema potrebe održavati predavanja na temu darovitosti na UV, već je korisnije individualno savjetovanje učitelja koji imaju darovitog učenika (radi se o učenicima s dvostrukim obrazovnim potrebama).

*Predavanja još uvijek nisu održana jer škole nisu uspjele ponuditi odgovarajući termin za održavanje predavanja. Navedeno predavanje planira se održati početkom sljedeće školske godine.

Predavanja su evaluirana ispunjavanjem evaluacijskih listića u kojima su učitelji i stručni suradnici ocjenjivali korisnost, zanimljivost i primjenjivost prezentiranog sadržaja, pripremljenost predavača te davali ukupnu ocjenu predavanja. Prosječne ocjene po svakoj tvrdnji prikazane su u tablici 2. iz koje se može uočiti da su ocjene po svim kategorijama visoke.

Tablica 2. Prosječne ocjene za predavanja "Što je darovitost i vrste darovitosti", te "Rad s darovitim učenicima"

Kategorija	Prosječna ocjena
Korisnost teme	4,73
Zanimljivost teme	4,75
Primjenjivost teme	4,59
Pripremljenost predavača	4,95
Opća ocjena predavanja	4,86

Predavanje pod nazivom "Specifičnosti u radu s darovitim učenicima", održale su suradnice iz Centra za uočavanje i rad s darovitim Nina Glavan, socijalni pedagog i Leda Rokov, edukacijski rehabilitator. Predavačice su navedenu temu razdvojile na dvije podteme, pri čemu je Nina Glavan govorila o diferencijaciji i principima diferencirane nastave, dok je Leda Rokov govorila o učenicima s dvostrukim odgojno-obrazovnim potrebama i zadovoljavanju njihovih potreba tijekom redovite nastave. Predavačice su također provele evaluaciju svojih predavanja te su prosječne ocjene prikazane u tablici 3 i tablici 4. Može se uočiti da su ocjene po svim kategorijama visoke.

Tablica 3. Prosječne ocjene predavanja Nine Glavan

Kategorija	Prosječna ocjena
Zadovoljstvo predavanjem	4,92
Primjenjivost teme	4,68
Pripremljenost predavača	4,89

Tablica 4. Prosječne ocjene predavanja Lede Rokov

Kategorija	Prosječna ocjena
Zadovoljstvo predavanjem	4,94
Primjenjivost teme	4,61
Pripremljenost predavača	4,89

Radionice s darovitim učenicima

U multimedijalnoj dvorani Gradske knjižnice Zadar stručna suradnica Iva Slačanac održala je četiri radionice s darovitim učenicima drugih razreda iz osnovnih škola na području grada Zadra. U tablici 5. može se vidjeti broj učenika po pojedinačnoj osnovnoj školi koji su sudjelovali u radionicama. Radionice su bile usmjerene na razvijanje socio-emocionalnih vještina darovitih učenika. Teme radionica bile su:

1. Razumijevanje i upravljanje emocijama - 20.05.2023.
2. Važnost suradnje s drugima - 03.06.2023.
3. Kako donijeti dobre odluke? - 10.06.2023.
4. Kako se nositi s neuspjehom? - 24.06.2023.

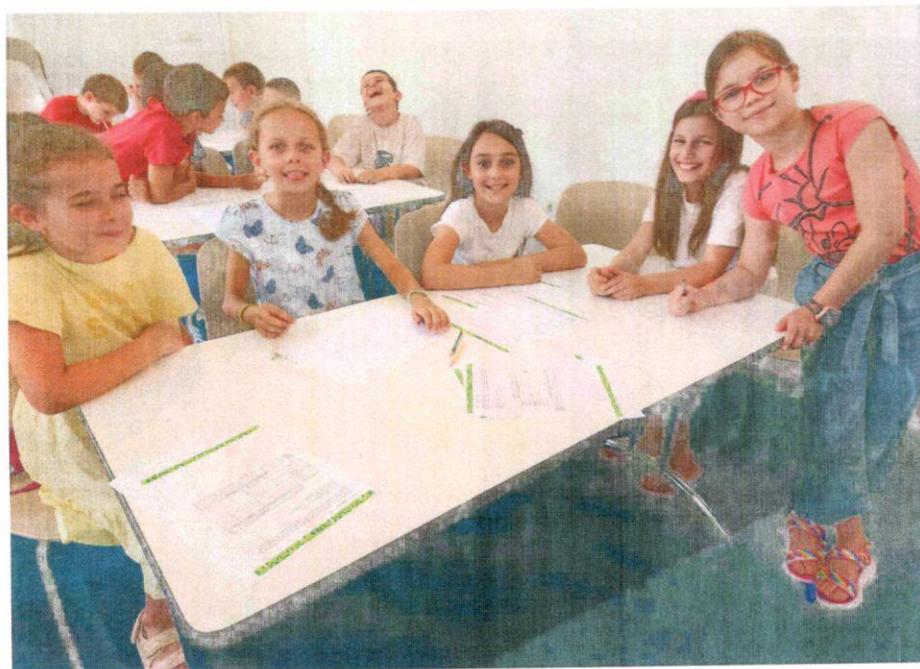
Tablica 5. Broj učenika po školama koji su sudjelovali u radionicama

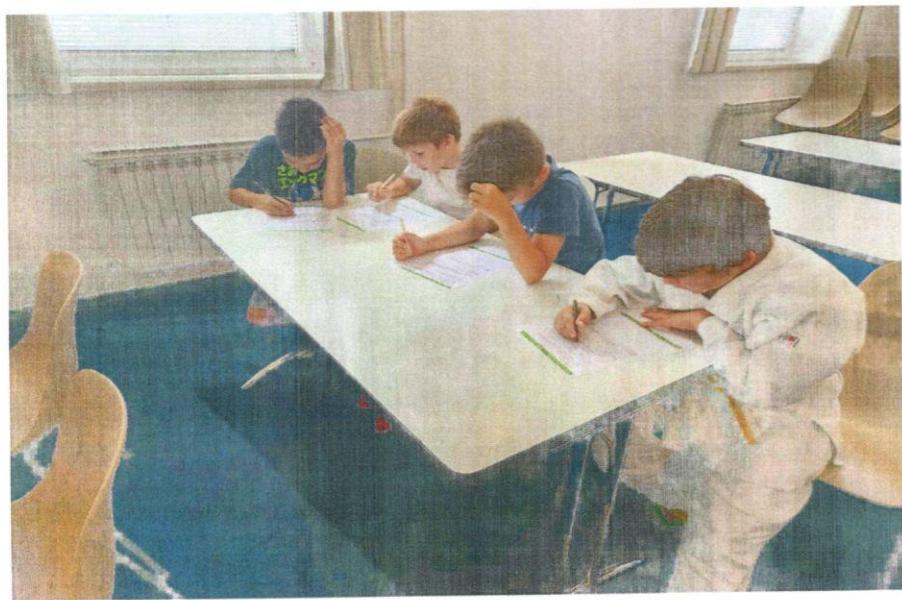
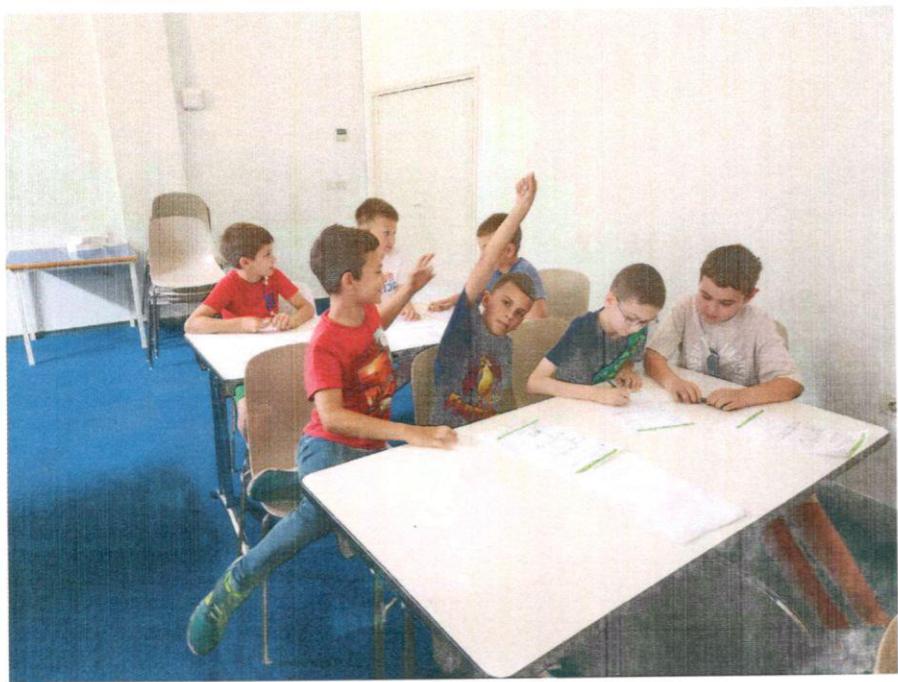
Škola	Broj učenika	* Broj identificiranih darovitih učenika
OŠ Bartula Kašića	14	17
OŠ Smiljevac	11	15
OŠ Šime Budinić	9	14
OŠ Petar Preradović	6	10
OŠ Krunic Krstić	4	8
OŠ Zadarski otoci	4	8
OŠ Šimuna Kožičića Benje	2	12
Privatna osnovna škola Nova	1	1
OŠ Stanovi	1	4
Katolička osnovna škola "Ivo Mašina"	0	4

* broj darovitih učenika identificiranih primjenom standardiziranog testa inteligencije

Radionice su se uvijek održavale subotom kako bi im mogao pristupiti što veći broj učenika. Roditelji su učenike prijavljivali tako da bi ispunili obrazac u Google formsu koji je sadržavao osnovne informacije o djetetu. Popunjeni obrazac služio je kao znak prijave djeteta na radionicu. Na svakoj radionici bilo je od 20 do 30 učenika. Zbog velikog broja zainteresiranih učenika, formirane su dvije skupine učenika tako da je svaka radionica imala dva termina. Isti učenici kontinuirano su dolazili na

sve radionice, što govori u prilog tome da su im obrađene teme bile zanimljive te da su roditelji zainteresirani za ovaj tip radionica. Rado su sudjelovali u svim aktivnostima koje je psihologinja pripremila i imali su pozitivne povratne komentare za radionice. U nastavku se mogu vidjeti fotografije s radionica koje prikazuju ugodnu atmosferu koja je na njima vladala.

Izrada mrežne stranice Centra DaR

Tijekom ove školske godine kreirana je i mrežna stranica Centra DaR koja ima kutak za učenike, kutak za učitelje i kutak za roditelje. Kutak za učitelje i kutak za roditelje sadrže edukativne materijale o darovitosti koji će se u budućem radu kontinuirano dodavati. Najveći naglasak ipak se stavlja na kontinuirano postavljanje izazovnih zadataka za darovite učenike kako bi im putem mrežne stranice mogli pristupiti i rješavati ih. Mrežna stranica interaktivnog je oblika, odnosno postavljen je obrazac putem kojeg učenici, učitelji i roditelji mogu postavljati pitanja. Daroviti učenici, osim što mogu postavljati pitanja, mogu poslati i svoje uratke (zadatke za druge darovite učenike). Izrađen je i logotip Centra DAR. Link na mrežnu stranicu Centra objavljen je na mrežnoj stranici grada Zadra, te mrežnim stranicama zadarskih osnovnih škola kako bi bila lakše dostupna većem broju korisnika.

Sudjelovanje na konferenciji "Jačanje STEM vještina u osnovnim školama u Zadarskoj županiji – STEM County"

Centar DaR predstavio je svoje djelovanje i važnost rada s darovitim učenicima na konferenciji "Jačanje STEM vještina u osnovnim školama u Zadarskoj županiji – STEM County" održanoj 24. siječnja 2023. godine u multifunkcionalnoj dvorani Centra za kreativne industrije. Stručna suradnica psihologinja Iva Slačanac pritom je govorila o ulozi Centra DaR u provedbi STEM County projekta te značaja istog za darovite učenike.

Identifikacija darovitih učenika

Identifikacija darovitih učenika obavljena je procjenom općih intelektualnih sposobnosti svih učenika prvih razreda osnovnih škola u gradu Zadru neverbalnim testom inteligencije – Standardne progresivne matrice (SPM). Osim procjene općih intelektualnih sposobnosti, prikupljene su informacije o potencijalno darovitim učenicima i iz ostalih izvora kao što su procjene učitelja, vršnjačke procjene i samoprocjene. Identifikacija darovitih učenika provedena je od ožujka do lipnja 2023. godine.

Postupkom identifikacije darovitih učenika bilo je obuhvaćeno:

- 10 osnovnih škola u gradu Zadru
- 47 razrednih odjela
- 798 učenika.

Procjena općih intelektualnih sposobnosti obavljena je generacijskim testiranjem svih učenika prvih razreda. Testiranje je provedeno grupno, na nivou razreda, a trajalo je jedan školski sat po razrednom odjelu. Ostavljena je mogućnost stručnim suradnicima psihologozima da naknadno provedu testiranje učenika svoje škole koji nisu bili prisutni u dogovorenom terminu testiranja (46 učenika ostalo je netestirano, odnosno 5,45%).

Nakon provedenog testiranja napravljena je statistička obrada rezultata u cilju utvrđivanja kriterija za identifikaciju darovitih učenika. Kako se kao glavni kriteriji za identifikaciju darovitih učenika uzimaju visoko natprosječne opće ili specifične intelektualne sposobnosti, te iznimna uspješnost i izvrsnost u radu, prema dobivenim podacima dogovoreno je da se granica postavi na 10% najboljih rezultata na testu inteligencije koje su postigli učenici na nivou grada Zadra. Tako smo utvrdili naše lokalne, „zadarske norme“ ili kriterije za odabir darovitih učenika. Po tom kriteriju, 112 učenika možemo smatrati potencijalno darovitim učenicima. U tablici 6. prikazan je broj identificiranih darovitih učenika po školama i postotak od ukupnog broja učenika prvih razreda u pojedinoj školi.

Tablica 6. Broj i postotak identificiranih darovitih učenika po školama

Škola	Broj testiranih učenika prvi razreda	Broj identificiranih darovitih učenika	Spol		Postotak (od ukupnog broja učenika 1. razreda u školi)
			Ž	M	
OŠ Bartula Kašića	106	17	8	9	16,03%
PŠ Bokanjac	17	1	0	1	5,9%
PO Žerava	3	0	0	0	0%
PŠ Poljica	5	0	0	0	0%
PŠ Dračevac Ninski	3	0	0	0	0%
Ukupno OŠ Bartula Kašića	134	18	8	10	13,4%
OŠ Smiljevac	121	19	8	11	15,7%
PŠ Briševo	9	0	0	0	0%
PŠ Murvica	6	1	1	0	16,7%
Ukupno OŠ Smiljevac	136	20	9	11	14,7%
Ukupno OŠ Šime Budinića	84	19	9	10	22,6%
OŠ Šimuna Kožičića Benje	92	14	9	5	15,2%
PŠ Diklo	11	0	0	0	0%
PŠ Puntamika	13	1	1	0	7,7%
Ukupno OŠ Š.K. Benje	116	15	10	5	12,9%
OŠ Petar Preradović	54	4	3	1	7,4%
PŠ Kožino	7	2	1	1	28,6%
PŠ Petrčane	1	0	0	0	0%
Ukupno OŠ P. Preradović	62	6	4	2	9,7%
OŠ Zadarski otoci	78	13	9	4	16,7%
PŠ Olib	1	0	0	0	0%
Ukupno OŠ Zad. Otoči	79	13	9	4	16,5%
OŠ Krune Krstića	58	6	3	3	10,3%
PŠ Ploča	13	0	0	0	0%
Ukupno OŠ K. Krstića	71	6	3	3	8,5%
OŠ Stanovi	44	5	1	4	11,4%

PŠ Crno	8	0	0	0	0%
Ukupno OŠ Stanovi	52	5	1	4	9,6%
Ukupno Katolička osnovna škola „Ivo Mašina“	48	7	2	5	14,6%
Ukupno Privatna osnovna škola NOVA	16	3	2	1	18,8%
Ukupno grad Zadar	798	112	57	55	14,04%

Stručni suradnici psiholozi iz škola u kojim je testiranje provedeno dobili su sređene rezultate, tablice za svaki razredni odjel s postignućima učenika, te obrađene skale za učitelje, vršnjačke procjene i samoprocjene. Dobili su i informaciju o učenicima koji su ostvarili značajno niske rezultate koje je potrebno dodatno provjeriti (ukupno 77 učenika u kategoriji 10% najnižih rezultata).

OŠ Voštarnica nije bila uključena u generacijsko testiranje procjene intelektualnih sposobnosti učenika prvih razreda jer je sa psihologinjom OŠ Voštarnica dogovoren da takav način identifikacije darovitih učenika nije primjeren za OŠ Voštarnica s obzirom na sastav učenika. Dogovoren je također da će psihologinja te škole napraviti individualnu procjenu intelektualnih sposobnosti učenika za koje učitelji na temelju Skala za procjenu osobina darovitih učenika procijene da su potencijalno daroviti u nekom specifičnom području.

Skale za procjenu osobina darovitih učenika

Osim procjene općih intelektualnih sposobnosti učenika, primjenjene su i Skale za procjenu osobina darovitih učenika koje su ispunjavali razredni učitelji. Rezultati učiteljske procjene primjenom Skale za procjenu osobina darovitih učenika prikazani su u tablici 7.

Tablica 7. Rezultati učiteljske procjene primjenom Skale za procjenu osobina darovitih učenika

Škola	Broj učenika koje su učitelji procijenili kao darovite	Broj procijenjenih učenika koji su u 10% najboljih	Postotak prepoznatih učenika od procijenjenih	Postotak prepoznatih darovitih učenika od ukupnog broja učenika u 10% najboljih
OŠ Bartula Kašića	16	7	(16) 43,75%	(17) 41,18%
PŠ Bokanjac	4	1	(4) 25%	(1) 100%
PO Žerava	0	0	0%	0%
PŠ Poljica	0	0	0%	0%
PŠ Dračevac Ninski	0	0	0%	0%
OŠ Smiljevac	6	4	(6) 66,67%	(19) 21,05%
PŠ Brševo	0	0	0%	0%
PŠ Murvica	3	1	(1) 33,33%	(1) 100%
OŠ Š. Budinića	19	7	(19) 36,84%	(19) 36,84%
OŠ Š. K. Benje	10	3	(10) 30%	(14) 21,43%
PŠ Diklo	4	0	(4) 0%	0%
PŠ Puntamika	3	1	(3) 33,33%	(1) 100%
* OŠ P. Preradović	0	0	0%	(4) 0%
PŠ Kožino	0	0	0%	(2) 0%
PŠ Petrčane	0	0	0%	0%
OŠ Zad. otoci	13	6	(13) 46,15%	(13) 46,15%
PŠ Clib	0	0	0%	0%
OŠ K. Krstića	2	0	(2) 0%	(6) 0%
PŠ Ploče	0	0	0%	0%
OŠ Stanovi	1	1	(1) 100%	(5) 20%

PŠ Crno	0	0	0%	0%
Katolička OŠ Ivo Mašina	11	5	(11) 45,45%	(7) 71,43%
Privatna osnovna škola NOVA	1	1	(1) 100%	(3) 33,33%
Ukupno	93	37	(93) 39,78%	(112) 33,04%

* učiteljice procjenjuju da nema darovitih učenika u njihovim razrednim odjelima

Naime, od ukupno 93 učenika koje su učitelji procijenili kao darovite, njih 37 su ujedno i ostvarili rezultat u 10% najboljih (39,78%). Kako bi se razumjelo ovo odstupanje važno je napomenuti da navedene skale za procjenu osobina darovitih učenika pokrivaju puno širi spektar sposobnosti uključujući i specifična područja kao što su npr. glazbeno, likovno, dramsko, tjelesno-kinestetičko, motivacija i slično, dok su testiranjem procijenjene samo opće intelektualne sposobnosti učenika.

Vršnjačka procjena i samoprocjena

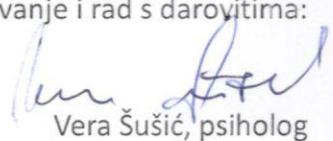
Vršnjačka procjena i samoprocjena dodatni su izvor informacija o darovitim učenicima. U tu svrhu kreirani su upitnici za učenike koji pokrivaju ista područja kao i Skale za učitelje (verbalno-lingvističko, logičko-matematičko, vizualno-spacijalno, glazbeno, tjelesno-kinestetičko, intrapersonalno, interpersonalno, područje likovne umjetnosti, tehnološko područje, područje dramske umjetnosti, motivaciju i kreativnost). Primjenom upitnika za učenike prošle školske godine primijećeno je da učenici prvih razreda još uvijek nisu dovoljno zreli za tako detaljne usporedbe i procjene, te da su vrlo subjektivni u procjenama, navodeći sebe ili svoje prijatelje kao one koji su najbolji u navedenim područjima. Stoga se ove školske godine provela jednostavna vršnjačka procjena i samoprocjena. Nakon rješavanja testa za procjenu općih intelektualnih sposobnosti, učenici su trebali napisati ime i prezime jednog, dva ili najviše tri učenika iz razreda za koje misle da će taj test najbolje riješiti. Ako misle da će oni taj test najbolje riješiti, mogli su napisati svoje ime i prezime. U tablici 8. nalaze se rezultati samoprocjene učenika.

Tablica 8. Rezultati samoprocjene 798 učenika

Samoprocjena - broj učenika koji su sebe naveli da će najbolje riješiti test	Podudaranje samoprocjene s rezultatima postignutim na testu - 10% najboljih	Postotak učenika koji su u 10% najboljih koji su se i samoprocjenili (112) – uspješne samoprocjene	Postotak uspješnih samoprocjena od ukupnog broja samoprocjena (475)	Postotak samoprocjena od ukupnog broja učenika (795)
475	67	59,82%	14,11%	59,67%

Gledajući rezultate samoprocjene, može se uočiti da je 475 učenika (od ukupno 798) sebe procijenilo kao osobu koja će najbolje riješiti test. Također, 67 učenika od njih 112 (59,82%) koji su identificirani kao daroviti, sebe su procijenili kao one koji će najbolje riješiti ovaj test. Nadalje, od ukupno 475 učenika njih 7,58% (36 učenika koji su postigli rezultat u 10% najnižih rezultata) navodi sebe kao učenika koji će najbolje riješiti taj test što upućuje na neobjektivnost u samoprocjeni. Iznimno visok postotak učenika (oko 60%) koji su sami sebe procijenili da će biti među onima koji su najbolje riješili test, podatak je koji treba nadalje pratiti i dodatno istražiti kako bismo znali čemu to pripisati i na koji način poboljšati njihovu samoprocjenu.

Voditeljica Centra za uočavanje i rad s darovitim:

Vera Šušić, psiholog